

بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی کتابخانه‌های کشور، راهکار اولیه حرکت به سمت منابع رقمی

دکتر غلامعلی منتظری^۱

چکیده: دستیابی به نظام ماشینی و حرکت به سمت منابع رقمی مستلزم اندیشیدن تمهیدات مختلفی در زمینه‌های زیربنای فرهنگی، تأمین سخت‌افزار و نیز نرم‌افزار مناسب است. یکی از مهم‌ترین ارکان این مسئله، شناسایی منابع اطلاعاتی بهینه اعم از کتاب، مجله و پایگاه اطلاعاتی الکترونیکی در کتابخانه‌های دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور است. گرچه تعداد مجلات و منابع اطلاعاتی موجود در کشور به نسبت تعداد پژوهشگران بسیار اندک است، اما وفور اعتبارات ارزی در سال‌های گذشته، عدم شناخت صحیح از منابع اطلاعاتی و مهم‌تر از همه فقدان نظام مدیریتی کارآمد سبب شده است تا همین تعداد محدود منابع نیز به صورت غیربهینه در اختیار پژوهشگران قرار گیرد. از این رو در طی این مقاله با بررسی پیشینه توزیع منابع اطلاعاتی در کشور مسئله سیاست‌گذاری نادرست تأمین، توزیع و استفاده از اطلاعات مورد توجه قرار می‌گیرد و سپس با در نظر گرفتن دو شاخص عمده اعتبار علمی منابع و میزان کاربرد هر یک از آنها، خطوط اصلی بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی ترسیم می‌شود. نتایج حاصل از اجرای طرح تعیین منابع اطلاعاتی هسته در بخش عمده‌ای از اطلاعات و منابع وارد شده به کشور، مورد بررسی و تدقیق قرار می‌گیرد.

کلیدواژه‌ها: بهینه‌سازی، منابع اطلاعاتی، کتابخانه‌ها، منابع رقمی، مجلات

علمی

مقدمه

که می‌توان گفت: "جوامع جهان سوم فقیرند چون فقیرند!"

یکی از شاخص‌ترین وجوه فقر در کشورهای جهان سوم، فقر اطلاعاتی است. عدم اطلاع پژوهشگران جوامع از آخرین یافته‌های علمی روز و

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های کشورهای توسعه نیافته، عدم تجانس نیازها با امکانات آنان است؛ همین امر موجب رشد نامتوازن نظام‌های اجتماعی اعم از نظام اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و جز آن در این جوامع می‌شود. به دلیل همین عدم توازن، نامتجانس بودن نیازها و امکانات سلسله‌وار تکرار می‌شود تا آنجا

۱. استادیار دانشگاه تربیت مدرس

تحقیقاتی کشور است تا از این طریق علاوه بر بهینه‌سازی ترافیک شبکه، از هرز رفتن منابع مالی و نیز وقت پژوهشگران جلوگیری شود. بدین لحاظ در این مقاله موضوع بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی موجود در دانشگاه‌ها به همراه نتایج حاصل از آن در بخش

در نتیجه عدم ارتباط پیوسته و منظم آنان با همکارانشان در نقاط مختلف جهان، سبب انقطاع اطلاعاتی محققان، دور افتادن از قافله شتابان علم و در نهایت اصرار بر ماندن در بیغوله توسعه نیافتگی می‌شود.

یکی از شاخص‌ترین وجوه

فقر در کشورهای جهان سوم،

فقر اطلاعاتی است. عدم اطلاع

پژوهشگران جوامع از آخرین

یافته‌های علمی روز و در

نتیجه عدم ارتباط پیوسته و

منظم آنان با همکارانشان در

نقاط مختلف جهان، سبب

انقطاع اطلاعاتی محققان، دور

افتادن از قافله شتابان علم و

در نهایت اصرار بر ماندن در

بیغوله توسعه نیافتگی

می‌شود.

مجلات و نشریات علمی یکی از قدیمی‌ترین و قوی‌ترین شیوه‌های ارتباط علمی است که از دیرباز مورد استفاده محققان و دانشمندان قرار می‌گرفته است، اما تنوع این مجلات و هزینه بسیار هنگفت خرید آنها خواه به صورت کاغذی یا الکترونیکی، سبب شده است تا امکان تأمین همه مجلات مورد نیاز وجود نداشته باشد. سوای اینکه امکانات فیزیکی موجود در کتابخانه‌ها و مراکز علمی کشور چه به لحاظ فضای کالبدی یا نیروی انسانی، توانایی مدیریت و نگهداری تعداد زیادی از مجلات و منابع اطلاعاتی را دارا نیست، علاوه بر این، پراکندگی این منابع و فقدان اطلاعات کافی از نحوه پراکندگی و توزیع منابع اطلاعاتی از جمله ضعف‌های اساسی کشور است که نتیجه اولیه آن بروز تبعیض اطلاعاتی در میان بخش‌ها و حوزه‌های مختلف علمی می‌شود و توانمندی مراکز علمی را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد.

از سوی دیگر یکی از راهبردهای اصلی توسعه علمی کشور دستیابی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی و نهادینه کردن فرهنگ دسترس‌پذیری به هنگام و بی‌درنگ برای همه کاربران و پژوهشگران است. بدیهی است چنین شیوه‌ای منجر به توزیع عادلانه اطلاعات و گامی در جهت بهبود وضعیت بهره‌وری اطلاعاتی^۲ دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور است.

دستیابی به این امر مستلزم تأمین شرایطی مهم به لحاظ تأمین بستر مناسب ارتباطی، تأمین سخت‌افزار و نرم‌افزار و نیز قوانین و مقررات بهره‌برداری از منابع اطلاعاتی است. جدای از این شرایط، یکی از نیازمندی‌های اصلی در این رویکرد شناخت منابع اطلاعاتی بهینه و هسته هریک از دانشگاه‌ها و مراکز

اعظمی از مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی وارد شده به کشور مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

ارزی کشور، حجم خرید مجلات علمی به حدود ۲۵ میلیون دلار رسید، اما در سال‌های بعد به دلیل کاهش میزان ارز اختصاص یافته، این مبلغ به حدود ۱۳ میلیون دلار تنزل یافت که این وضعیت تا سال ۱۳۷۸ ادامه داشت. مجموع این اعتبار برای خرید نزدیک به ۱۷,۰۰۰ شماره مجله برای حدود ۷۰ دانشگاه و مرکز تحقیقاتی مورد استفاده قرار گرفت. آمارهای موجود حاکی از آن است که این تعداد شماره در اصل مربوط به حدود ۴۵۰۰ عنوان مجله بوده است و در این میان مجلاتی با ۶۷ بار تکرار خرید نیز دیده می‌شود (۶). ضمن اینکه ارزش متوسط هر یک از مجلات حدود ۷۵۰ دلار برآورد شده است. بدین ترتیب با توجه به حضور حدود ۱,۰۰۰,۰۰۰ دانشجو و پژوهشگر در کشور می‌توان گفت به ازای هر ۵۰ نفر یک نسخه مجله و به ازای هر ۲۱۵ نفر یک عنوان مجله وجود دارد. ضمن اینکه میزان بودجه سرانه خرید منابع اطلاعاتی برای هر پژوهشگر، با در نظر گرفتن میزان ارز مصرفی برای خرید کتاب‌های علمی غیرفارسی، حدود ۱۵ دلار در سال است! ملاحظه می‌شود این میزان اعتبار برای کشورهای در حال توسعه بسیار اندک و نشان از عدم توجه کافی سیاست‌گذاران به بحث توسعه علمی در کشور است. آنچه عمق این فاجعه را بیشتر نشان می‌دهد وضعیت خرید منابع اطلاعاتی در سال ۱۳۷۸ است. در این سال در پی بروز تنگناهای شدید ارزی برای کشور و به تبع آن برای وزارت علوم تحقیقات و فناوری، میزان ارز تخصیص یافته برای خرید منابع اطلاعاتی به حدود پنج میلیون دلار کاهش یافت. این کاهش اعتبار در حالی اتفاق می‌افتاد که با پدید آمدن پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی و رواج استفاده از آنها در میان دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی از حدود سال ۱۳۷۳ هزینه تهیه این منابع نیز باید از همین محل تأمین می‌شد. بدین ترتیب از سال ۱۳۷۸ به بعد تلاش اصلی حول محور تهیه ۴۵۰۰ عنوان مجله سابق معطوف گردید. برای تضمین دسترسی کاربران مختلف اعم از

سیر تحول حضور منابع اطلاعاتی در ایران حضور مجلات علمی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی قدمتی معادل با سن دانشگاه‌ها دارد. افزایش رشته‌های مختلف دانشگاهی به ویژه توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی پس از انقلاب فرهنگی موجب افزایش تعداد مجلات علمی در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی شد، لیکن این افزایش نه براساس شناسایی دقیق منابع بلکه متأثر از درخواست کاربران و میزان

یکی از راهبردهای اصلی توسعه علمی کشور دستیابی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی و نهادینه کردن فرهنگ دسترس پذیری به هنگام و بی‌درنگ برای همه کاربران و پژوهشگران است. بدیهی است چنین شیوه‌ای منجر به توزیع عادلانه اطلاعات و گامی در جهت بهبود وضعیت بهره‌وری اطلاعاتی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور است.

اعتبار تخصیص یافته بوده است، از این رو در فاصله زمانی سال‌های ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۲ به دلیل وضعیت مناسب

حقیقی و حقوقی این مجلات در اختیار سه مرکز دانشگاهی شامل دانشگاه تربیت مدرس، دانشگاه تهران و کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز

اطلاعات مورد نیاز دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور، ضربه‌ای مهم بر نهال نورسته پژوهش و نوآوری در کشور وارد ساخت که به نظر می‌رسد تأخیر خود را در چند سال آینده بیشتر نشان خواهد داد.

فاصله زمانی سال‌های

۱۳۷۰-۱۳۷۲ به دلیل وضعیت

مناسب ارزی کشور، حجم

خرید مجلات علمی به حدود

۲۵ میلیون دلار رسید، اما در

سال‌های بعد به دلیل کاهش

میزان ارز اختصاص یافته، این

مبلغ به حدود ۱۳ میلیون دلار

تنزل یافت که این وضعیت

تا سال ۱۳۷۸ ادامه داشت.

مجموع این اعتبار برای خرید

نزدیک به ۱۷،۰۰۰ شماره مجله

برای حدود ۷۰ دانشگاه و

مرکز تحقیقاتی مورد استفاده

قرار گرفت.

قرار گرفت و با تدوین دستورالعمل خاصی، امکان بهره‌گیری همه پژوهشگران از این منابع فراهم آمد. این پاسخ گرچه بهترین راه‌حل در مقابل معضل به وجود آمده بود، لیکن این محدودیت بر تأمین

شاخص‌های بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی علاوه بر تعداد اندک مجلات و منابع اطلاعاتی موجود در کشور، نکته حائز اهمیت آن است که انتخاب و خرید این منابع نیز کاملاً به دور از اصول علمی تعیین منابع هسته صورت گرفته است، برای مثال تعداد معتابهی از مجلات خریداری شده جزء

بهینه‌سازی منابع اطلاعاتی

هم به لحاظ استفاده مطلوب

از منابع مالی و هم توزیع

عادلانه اطلاعات از اهمیت

به‌سزایی برخوردار است.

مجلات عمومی (مانند تایمز، نیوزویک و جز آن) و گاه خبرنامه‌های تبلیغاتی بوده است. ضمن اینکه برخی مجلات وارد شده به کشور هیچ گونه سختی پارشته‌های دانشگاهی کشور ندارد برای مثال یکی از مجلات خریداری شده، مجله‌ای به زبان کره‌ای در مورد آموزش شیمی است! بدیهی است این مجله نه برای زبان‌شناسان کره‌ای چندان قابل تأمل است و نه برای شیمی‌دانان کشور قابلیت استفاده چندان دارد. در مورد پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی نیز وضعیت مطلوب‌تر از این نیست و وجود پایگاه‌های مختلف در یک زمینه خاص و فقدان پایگاه اطلاعاتی در

کاربران مختلف از منابع اطلاعاتی تأمین شده است. بدیهی است ارزش محض منابع، بیانگر شاخص های جهانی و کلی ارزیابی منابع و ارزش کاربردی آن، بیانگر شاخص های محلی و منطقه ای آنهاست. گرچه لازم است تلفیقی میان این دو نوع ارزش گذاری قائل شد (این موضوع به ویژه برای سیاست گذاران تغییر الگوی مصرف اطلاعات بسیار حائز اهمیت است) لیکن می توان به کمک معیارهای زیر هر یک از این ارزش ها را محک زد:

الف. نمایه های علم سنجی^۳. مهم ترین ابزار سنجش ارزش علمی و محتوایی مجلات، بررسی نمایه های مختلف علم سنجی آنهاست. این نمایه ها که شامل چهار معیار اصلی عامل اثرگذار استناد^۴، نیمه عمر استناد شده^۵، نیمه عمر استناد شونده^۶ و نمایه فوریت^۷ است (۱:۷۰-۸۰) سالیانه توسط مؤسسه اطلاعات علمی برای حدود ۸,۰۰۰ مجله علمی محاسبه و تحت عنوان گزارش ارجاع به مجلات^۸ منتشر می شود (۳:۵-۷). حضور مجله ای در فهرست این گزارش و نیز شاخص های اندازه گیری شده برای آن نشان دهنده توانمندی مجله در سطح بین المللی است، البته نباید از نظر دور داشت که رد پای سیاست های سیطره جهانی در شکل نوین خود و به صورت استعمار اطلاعاتی در این حوزه نیز دیده می شود که بحث درباره آن و لزوم هوشمندی استفاده از این ابزار خارج از حوصله بحث است. به هر حال این جدول معیار کمی مناسبی را برای رتبه بندی مجلات علمی بین المللی در هر یک از گزارش های علمی به دست می دهد.

ب. نمایه های کاربردی: گرچه شاخص های

زمینه های دیگر نشان دهنده عدم انتخاب صحیح این منابع اطلاعاتی است. از این رو بهینه سازی منابع اطلاعاتی هم به لحاظ استفاده مطلوب از منابع مالی و هم توزیع عادلانه اطلاعات از اهمیت به سزایی برخوردار است.

در فرایند بهینه سازی منابع، توجه به دو عامل ارزش محض و ارزش کاربردی بسیار مهم است.

برخی مجلات وارد شده به کشور هیچ گونه سنخیتی با رشته های دانشگاهی کشور ندارد برای مثال یکی از مجلات خریداری شده، مجله ای به زبان کره ای در مورد آموزش شیمی است! بدیهی است این مجله نه برای زبان شناسان کره ای چندان قابل تأمل است و نه برای شیمیدانان کشور قابلیت استفاده چندان دارد.

3. Scientometric Indexes
4. Citation Impact factor
5. Cited Half-life
6. Citing Half-life
7. Immediacy index

ارزش محض ناظر به محتوای علمی منبع، به هنگام بودن اطلاعات و میزان ارجاعات علمی به آنها و ارزش کاربردی ناظر به میزان بهره برداری و استفاده

نرم افزاری میزان اتصال به هر یک از پایگاه‌ها را به دست آورد.

بازיابی منابع اطلاعاتی بهینه

با توجه به نکات مذکور در بندهای قبل، در این بخش نتایج حاصل از اجرای طرح بهینه‌یابی منابع اطلاعاتی در دانشگاه تربیت مدرس آورده می‌شود. با توجه به توزیع مجموعه مجلات علمی کشور در میان ۳ مرکز اصلی مذکور، حدود ۱۴۰۰ عنوان از مجلات در اختیار دانشگاه تربیت مدرس قرار گرفته است که با توجه به جامعیت این دانشگاه در رشته‌های مختلف و تخصصی بودن آن در مقاطع تحصیلات تکمیلی، نتایج حاصل از ارزیابی مجلات و منابع اطلاعاتی به میزان چشمگیری می‌تواند قابل استفاده سایر دانشگاه‌ها باشد. طرح بهینه‌یابی منابع اطلاعاتی در این دانشگاه شامل سه بخش اساسی است:

الف. تعیین مجلات هسته دانشگاه تربیت مدرس؛

ب. تعیین مجلات هسته دانشگاه‌های دیگر؛

ج. تعیین پایگاه‌های اطلاعاتی هسته.

الف. به منظور تعیین مجلات هسته دانشگاه تربیت مدرس از ابتدای فروردین سال ۱۳۷۸ برنامه مشخصی برای تعیین میزان مراجعه به مجلات تدوین شده است و همه کاربران موظف شده‌اند تا برگه‌های استفاده از مجلات (خواه مجلات جاری و خواه مجلات آرشیو) را تکمیل کنند و در اختیار کارشناسان آن حوزه قرار دهند. اجرای این برنامه در طی دو سال گذشته حاوی اطلاعات بسیار ارزشمندی است که علاوه بر تعیین مجلات هسته، نوع کاربر هر مجله (دانشجو، استاد، پژوهشگر آزاد) و سازمان متبوع وی را نیز مشخص می‌کند. نتایج حاصل از این طرح برای گروه‌های مختلف آموزشی در جدول‌های ۱-۷ آمده است. شایان ذکر است به منظور پیشگیری از طولانی شدن بحث در هر جدول فقط ۲۰ مجله اول آن گروه ذکر شده

علم‌سنجی معیار مناسبی برای ارزیابی محتوای علمی مجلات است لیکن عامل مهم دیگر (شاید عامل مهم‌تر) در تعیین مجلات هسته و بهینه، میزان استفاده از منابع اطلاعاتی است؛ گرچه ممکن است منبعی فقط برای حوزه‌ای خاص تهیه شده باشد و بنا به دلایلی در فهرست مجلات موجود در گزارش ارجاع به مجلات نیامده باشد، اما آن منبع مورد استفاده کاربران فراوانی قرار گیرد (به عنوان نمونه مجله‌ای که در زمینه محیط زیست و ویژگی‌های جغرافیایی مناطق استوایی منتشر می‌شود ممکن است کمتر مورد استفاده محققان مناطق گرم و خشک قرار گیرد). از این رو لازم است میزان استفاده و بهره‌گیری محققان از مجلات موجود نیز بررسی شود. در این میان بهترین شیوه ارزیابی این نمایه میزان مطالعه مجلات توسط کاربران و عملی‌ترین راهکار آن نیز سنجش تعداد مراجعات و میزان تکثیر مقالات مجلات است. بدیهی است اندازه‌گیری این نمایه نیاز به برنامه مدونی برای گزارش منظم تعداد مراجعه و تکثیر مقالات و نیز شمارش آنها برای مدت طولانی دارد، اما نتیجه آن می‌تواند مجلات هسته و بهینه هر یک از دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی را به خوبی معرفی کند.

در مورد پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی نیز باید اشاره کرد که به رغم پژوهش‌های معتابھی که در خصوص محتوای علمی پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی شده است (۲۳۷:۵-۴۴۵؛ ۲۹۴:۳۸-۷)، اما به دلیل گستره وسیع پوشش پایگاه‌های الکترونیکی و تغییرات مستمر آنها، تعیین ارزش محتوایی آنها چندان ساده نیست، اما برای سنجش میزان کاربرد هر یک از آنها چنانچه استفاده از اطلاعات به صورت گسسته صورت گیرد، می‌توان به طور محلی گزارش استفاده از پایگاه‌ها را تعیین کرد و چنانچه استفاده به صورت پیوسته انجام گیرد می‌توان با تعریف برنامه‌ای

تهیه منابع اطلاعاتی از طریق این طرح داشتند، لذا آمار مجلات مورد استفاده سایر دانشگاه‌ها می‌تواند یکی از شاخص‌های مجلات هسته آن دانشگاه باشد. گفتنی است به دلیل استقبال خوب دانشگاه‌ها از منابع اطلاعاتی دانشگاه تربیت مدرس و عضویت حدود ۵۰ دانشگاه و مرکز تحقیقاتی در این طرح، می‌توان ادعا کرد، یکی از کامل‌ترین گزارش‌های مربوط به مجلات هسته هر یک از این دانشگاه‌ها در اختیار دانشگاه تربیت مدرس است. مجموعه این گزارش بالغ بر ۱۲۰ صفحه است که در صورت نیاز می‌تواند در اختیار محققان قرار گیرد.

ج. مجموعه پایگاه‌های اطلاعاتی تهیه شده برای همه دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور حدود ۵۰ عنوان است که همه آنها از طریق شبکه اینترنتی رز در اختیار کاربران مختلف قرار گرفته است، از این رو از طریق آن شبکه می‌توان اطلاعات مربوط به نحوه استفاده هر یک از دانشگاه‌ها از پایگاه‌های الکترونیکی را به دست آورد. آمار حاصل از این بررسی نشان می‌دهد که در میان دانشگاه‌ها، دانشگاه تربیت مدرس حائز رتبه اول استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی است (۲۳۹:۴۲). علاوه بر این میزان استفاده از هر یک از پایگاه‌های اطلاعاتی در جدول ۸ آورده شده است که نشان‌دهنده منابع اطلاعاتی الکترونیکی هسته در کشور است.

نتیجه‌گیری

تعیین منابع اطلاعاتی بهینه یکی از وظایف اصلی نظام آموزشی، پژوهشی کشور است، چنین امری موجب جلوگیری از اسراف در منابع مالی کشور و نیز توزیع عادلانه اطلاعات می‌شود و مسیر دستیابی به منابع رقمی، استفاده عمومی از اطلاعات و در نهایت

است (گزارش کامل این مجلات در حجمی حدود ۸۰ صفحه موجود و قابل ارائه به همه محققان و سیاست‌گذاران است).

ب. اجرای طرح ملی تأمین منابع اطلاعاتی سایر دانشگاه‌ها از طریق منابع اطلاعاتی موجود در دانشگاه تربیت مدرس فرصت مغتنمی برای تعیین مجلات

مجموعه پایگاه‌های

اطلاعاتی تهیه شده برای همه دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی کشور حدود ۵۰ عنوان است که همه آنها از طریق شبکه اینترنتی رز در اختیار کاربران مختلف قرار گرفته است، از این رو از طریق آن شبکه می‌توان اطلاعات مربوط به نحوه استفاده هر یک از دانشگاه‌ها از پایگاه‌های الکترونیکی را به دست آورد.

هسته آن دانشگاه‌ها بود. یکی از نکات قابل تأمل در این طرح آن است که دانشگاه تربیت مدرس به جز مجلات جاری، همه منابع اطلاعاتی خود را نیز در این طرح وارد کرده است. به همین دلیل و با عنایت به این که عموم دانشگاه‌ها سعی در هزینه‌کرد کمتری برای

گزارش استنادی مجلات (JCR): گزارش تحقیقاتی شماره ۷۰/۲۲۱. تهران: پژوهشکده فناوری اطلاعات، دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۱.

۴. منتظر، غلامعلی؛ ذبیحی، د. "شناسایی پایگاه‌های اطلاعاتی ریاضی و مقایسه تطبیقی آنها". در پژوهشنامه سمینار کارشناسی ارشد ریاضی. تهران: دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۸۰، ص. ۲۹-۳۸.

۵. منتظر، غلامعلی؛ محقق، ک. "شناسایی پایگاه اطلاعاتی علوم نظامی و مقایسه تطبیقی آنها". در مجموعه مقالات اولین کنفرانس سراسری اطلاع‌رسانی، ج ۲، ۱۳۸۰، ص ۴۳۷-۴۴۵.

۶. منتظر، غلامعلی؛ محقق، ن. "تأثیر نظام اشتراک منابع اطلاعاتی راهکار بهبود شاخص بهره‌وری اطلاعات". در مجموعه مقالات پنجمین سمینار سراسری اطلاع‌رسانی. تهران: دانشگاه علوم پزشکی ایران، ۱۳۷۹.

7. Sullivan, D.U. "New Searchengines" [on-line]. Available: <http://www.philb.com/msengine.htm>.

تاریخ دریافت: ۸۷۷۷

توسعه متوازن علمی راهموار می‌کند. در این مقاله با معرفی نمایه‌های مختلف ارزیابی منابع اطلاعاتی، نتیجه اجرای طرحی علمی که به مدت دو سال در دانشگاه تربیت مدرس اجرا شد و به کمک آن مجلات و پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی هسته این دانشگاه استخراج شد، بیان گردید. علاوه بر این نتیجه سنجش مجلات علمی هسته سایر دانشگاه‌ها نیز براساس نتایج اجرای طرح تأمین مدرک در این دانشگاه، تبیین شده است. بدیهی است اجرای این راهکار در سایر دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور می‌تواند یکی از معضلات اساسی کشور را در خصوص تعیین الگوی مصرف اطلاعات حل کند.

ماخذ:

۱. بداون، ت. و دیگران. "شاخص‌های علم سنجی: ارزیابی تطبیقی فعالیت‌های انتشاراتی و تأثیرگذاری ارجاعات در ۳۲ کشور". ترجمه م. ریاحی. رهیافت، ۸ (بهار ۱۳۷۴): ۷۰-۸۰.

۲. منتظر، غلامعلی. "احتمال بروز شکاف دیجیتالی در دانشگاه‌های کشور". ماهنامه وب، ۱۷ (آذر ۱۳۸۰): ۳۹-۴۲.

۳. همو. "شناسایی و کاربردهای پایگاه اطلاعاتی